Մանզումէի էֆքեար սէնէտէ 300 նիւսխէ վէ-
ռիլիպ, սէնէվի գըյմէ-
թի Խութանպօլ իչին 250
ղրշ. վէ ալթը այլըգը 125
ղրշ. վէ թաշրալար իչին
բօսթա բարասը իչինէ
օլարագ, սէնէվի գըյմէ-
թի սաղ ագճէ 250 վէ
ալթը այլըգը տախի 125
ղրշ. տուր։
Վէ ալհէր նիւսխէսի
40 բարակա սաթըլըր։

Մանցուկէի Էֆքեար

ՄԻԻՆԱՏԻ

Իլանաթը ալհէր սաթը-
րը իչին պիրինճի տէֆտաճ
իքինճի տէֆտ 2, վէ ի-
չիւնճիւ վէ սայիր տէֆտ-
լար իչին 1 էրզրշ. Իլան ար-
բասընա գօնուլմայան ի-
լանըն սաթըրը 5 ղրշ տուր։
Մէքթուպ վէ սայիրը
Գալաթատա Թէնճէմպիհ
բազարընտա վագը Ն. 29
Իբսի խանընտա կարա-
պետ 8. Փանոսեան իսմի-
նէ կէօնաէրիլէճէք տիր։

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՑԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

ԱԼԹԸՆՃԸ ՄԷՆԷ ՀՏԱՍ ԸԼՄԱԶԱՆ 10 1871 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 15 ԲԱԶԱՐ ԻՐԹԼՈՒ ԱՎԱՖՐԱՆԿԱ ՆՈՅԵՄԲԵՐ 27 ՆԻՒՄԷՐՕ 1761

ԻԼԱՆԱԹ

Les annonces et abonnements pour la France sont reçus exclusivement chez MM. Orain et Micoud à Paris, Rue Rochechouart, No. 7.

LA VELOUTINE.

ՔԷՄԱԼԻ ՄՈՒՎԱՖԱԳԸՅԷԹ ՊՈՒԼՄՈՒՇ

ԼԱ ՎԷԼՕՒԹԻՆ

Մ-խոսս բէրէճ Բուշ

ՎԷԼՕՒԹԻՆ թապիր օլունան մէգքիւր պիր նէվ բիրինճ թօզու, մարքաչիթա (պիզ-միթ) իլէ թէրթիպ օլունմուշ օլուպ, պի-նակն ալէյհ տէրի իւզէրինէ ֆայիտալի սու-բէթէ թէկսիր իտէր։ Մէգքիւր թօզ զա-յէթ եարըգան վէ ասլա կէօզէ կէօրիւն-մէմիկինէ, ինանըն թէնինէ մախսուս պիր թապէլէք վէ թապիի պիր եումուշագ-ըգ վերիր։

Շ. ՖԱՅ. ԲՕՄՈՆՏԱՃԸ, Բարիսէ, Ռէ սա-գաղընտա։

Քեաֆֆէյի բօմոնտաճըարտա վէ բէ-բուքէրլէրէ պուլունուր։

INJECTION BROU

Սըհհէթէ մութիա վէ հէր հալէ խաս-թալըգը տէֆ իտէր վէ խասթալըգըն էօ-նիւնիւ ալըր։ Պու մուալիճէնին իսթիտալի իչին սայիր պիր չէյ իլավ իթմէկ հաճէթ եօք։

Մէգքիւր իլաճ տիւնեանըն պաչըճա էճ-զախանէլէրինտէ (պու իլաճ 25 սէնէ մու-վաֆֆագըյէթլի թէճրիպէ օլունմուշ տուր) Բարիսէ, մէգքիւր իլաճը իճատ իտէն Մ. Պըրունուն, Մաճէնթա պուլվա-ըընտա 138 նիւմէրօլու մաղազատա պու-լունուր։

Գալաթատա սաղընմալը։

ՏՕՔԹՕՐ ԹԻՐԱՊԵԱՆ

Միւմարէյհ տօգթօր Պէյ օղլուտա թօմթօմ սօգաղընտա վագը 17 նիւ-մէրօլու սապգը Ֆրանսըզ բօսթախա-նէսինտէ իգամէթ իթմէքտէ օլուպ, սալը կիւնլէրի էօյլէտէն սօնրա խայ-րաթ պագմագտա, վէ ճիւմլա կիւն-լէրի տախի խասսէթէն քէնտիսի իլէ կէօրիւշմէք արզու իտէնլէրի դապուլ եյլէմէքտէ, վէ հէր նէվի իլլէթէ տիգ-գաթը լազըմէ իւզրէ պագտըգտան պաչգա, կէօզ իլլէթլէրինէ, վէ կիզ-լի սագլանըլան իլլէթլէրէ տախի այ-րըճա իհթիմամը սուրէթտէ պագմագ-տա տըր։

Մ. Ե. ՉԱՓՐԱՍՏՃԵԱՆ

ԴԱՍԱՏՈՒ ՊՍՐՈՒՑ

Պատիւ ունի ծանուցանել արդոյ հասարակութեան որ եթէ մինչև ներ-կայ ամսոյս վերջը պարի դաս առնելու համար 8—12 հոգի դտնելու ըլլայ, յաջորդ ամսոյն սկիզբէն երեքշաբթի և ուրբաթ դիշերները յարմարաւոր տեղ մը դասատուութիւն պիտի ընէ 'ի դին 1/2 Օսմ. ոսկի։

Ուստի բաժանորդ գրուիլ ուզողնե'րը այժմէն կը պարտաւորին իրենց կամքը յայտնել մանաւոր նամակաւ մը հետեւեալ հասցէին

Ե. Մ. Չափրաստճեան դասատու պարուց

Սամաթիա

ընթրց. Ա. Բ Գի բարեկ. ընկ.

Ց. ՄԻՇԼԷԻ

ՍԷՐ

Այս հռչակաւոր գրքին հայերէն տը-պագրութիւնն աւարտած՝ կը ծախուի Պոլսոյ Հայ գրավաճառներուն քով, 'ի գին մէկ քառորդ լիրայի Օսմանեան։

Իրենց պակաս թերթերն ամբողջա-ցընել ուզողներն ալ կրնան նոյն գրա-վաճառաց քով դտնել հատը 40 փրչ։

ԼՕՀԶՈՒՆ ԼԻԶ ՍՈՒՍՈՒ

Գալաթատա տոքթորաբը

Բրուսիանըն հէքիմլիք Ագատէմիասը վէ էն միւթէպէր հէքիմլէր, վէ ուսումէն ընտֆիթէյի հէքիմլիք Ագատէմիաբրը թարաֆընտան թահսին օլունմուշ օլան մէգքիւր ԼԻԶ ՍՈՒՍՈՒՆՈՒ խթիմալ իտէ-նէն եւ եւգիւնտէ վէ էլլէրինտէ նէ գըզել էջէլ վէյտա օլուր, նէ եւգիւ կիւնէշ-տէն եանար վէ նէ տէ պուրուչուր։ Կէ-տէք գատընլար վէ կէրեք էրքէքլէրին թէնինէ պէեազլըգ վէրտիքտէն պաչգա տ՝ բէյի եումուշատան մէգքիւր սուեուն գուվվէթինի թէճրիպէ իլէ թանըմըշլար տըր։ Մէգքիւր ԼԻԶ ՍՈՒՍՈՒ, եալընըզ Գալաթատա եիւքսէք Գալաթասրայընտա 15 Ն. իլէ միւրաջաթլէ Մ. Վէլիչ գում-բոնեասընըն մաղազասընտա սաթըլըր։

Հայերէնի և բաւական Գաղղիերէ-նի և քիչ մ'ալ կարեւոր նախնական ուսմանց հմուտ անձ մը պատրաստ ըլ-լալով դասատուութեան պաշտօն վա-րել թէ Պոլսոյ և թէ գաւառային դպ-րոցաց մէջ, տեղեկութիւն առնուլ ու-զողը կրնայ Դիմել 'ի Վէզիր-խան դրա-նը կից թիւ 64 Դբրբքճը Սիմոն աղայի սենեակը։

ԵՐԵՔ ՀՐԱՑԱՆԱԿԻՐՔ

Ա. Տիւմայի բազմաթիւ դործոց մէջ առաջին կարգը կը բռնէ նաև Էրէ+ հը-բոցն-Էրէ+ անուն՝ վէպն՝ որ թէ վիպային հիւսուածքին և թէ պատմական ար-ժէքին կողմէն մեծ յարգ ունի անոնց աչքին իսկ որ մոռացածին գրուածոց անտարբեր կերեւին։

Հեղինակին բեղմնաւոր երեւակա-յութիւնն ընդարձակ ասպարէզ մը կը գտնէ Ֆրանսայի պատմութեան մէջ՝ և ամեն դէպ, ամեն անձնական իրողու-թիւն հետաքրքրաշարժ երեւոյթ մը կառնուն իր հրապուրելի դրչին ներ-քեւ։

Լուի ԺԴ. և Ռիշլիէօ, Ապիկար թա-գաւոր մ՝ եւ խորագէտ պաշտօնեայ մը, արքունական դաւեր, սիրային դաւեր, մոլեկրօնութիւնն ու քաղա-քականութիւնն անսպառելի նիւթ և ճարակ կընծայեն վիպասանին և ըն-թերցողն ուշը լեովին կը գրաւեն։

Այն վէպս ընթերցասէր հասարա-կութեան համար թարգմանուելու սկսուած է Մեծ. Պ. Մ. Մամուրեանի ձեռօք։

Ամբողջ Երեք Հրացանակիրք երեք հատոր պիտի ըլլան։

Իւրաքանչիւր հատորի գինն է 15 ղրշ.
Բաժանորդաց համար երեք հատորը 40 ղրշ.
Բաժանորդ գրուիլ ուզողները պէտք է դիմեն Զաքմաքճըար եօգուշու թիւ 10 Տէտէեանց վաճառատունը։

ԱՐԱՄԵԱՆ

ՏԱՐԵՑՈՑՑ

1872

Թուականին Քրիստոսի

ՀԱՅՈՍՑ

ՌՑԻԱ—1321

ԳԻՆ 2 ՂՈՒՐՈՒՇ

Մէգքիւր օրացոյցտա, սայիր սէնէ-լէր կիպի էնվայի մալիւմաթ միւնտէ-րիճ պուլունտուգտան պաչգա, պու տէֆտ իսէ, հէմ Ֆրանսա իլէ Ալմանեա մուհարէպէսինին պաչլանկըճընտան թա սօնունա գատար խիւլասասը դօ-նուլմուշ տուր, վէ հէմտէ գօլէրա իլ-լէթի հագգընտա պիր մէշհուր հէքի-մին վիրտիկի թալիմաթ վէ նասիհաթ տէրճ իտիլմիշ տիր, տիմէք տիր քի, պիր դաչ ճիհէթէ մէպնի, հէր քէս մէգքիւր օրացոյցլարտան ալարագ հէմ ճէպինտէ թաշըսա, վէ հէմտէ թաշ-րալարա տօսթլարընա հէտիյէ կէօնտէր-սէ ճայիղ տիր։

ՊԱԼԻՐՄԱՑԻ ՎԱՐԴՈՒՀԻՆ

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Գ. Չափրաստճեանի

Մէգքիւր բիսալէ 114 սահիֆէտէն իպա-րէթ վէ Էրմէնիճէ լիսան իւզրէ օլտու-զու հալտէ, քիթապճըլարտա 5էր ղշ. սաթըլմագտա տըր։

Մէգքիւր բիսալէ հոդգընտա պաչ-գա պիր չէյ եազմաերպ, թապ իտէն զաթ թարաֆընտան տէրճ իտիլէն պիր պէեանամէնին պէեանընը քեաֆի ատտ իտէրիզ։

Ա Զ Դ

«Հանգուցեալ Չափրաստճեան տօգ-թօր Գարեգին էֆէնտի գիտուն և լեզուագէտ հանրածանօթ երիտասար-դին թարգմանած այս բարոյավէպն այս օրերս ձեռքերնիս հասնելով, ար-ժան համարեցանք տպագրել և ներ-կայացնել սիրելի ազգիս, յուսալով թէ պէտք եղած ընդունելութիւնը կը գտ-նէ։

Արժանայիշատակ Հանգուցեալին ա-նունը բաւական գովեստ մը ըլլալով՝ այս գործոյն ընտրութեան համար, մեր կողմանէ խօսք աւելցունել անպէտ հա-մարիմք։

Թարգմանչին ձեռագրին բոլորովին հաւատարիմ մնալու դիտմամբ, որ և է փոքրիկ փոփոխութիւն չբերնք մի-անգամայն լեզուին ոճին համար»։

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՓԱՆՈՍԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Պաղը զէվաթը համիյեէթքեարանքն հիմնէթ վէ սախաւէթի սայէսինտէ, մէքթէպի մէզպուրա ֆուգարա չօճուգլարը այընմասը արզու վէ գարարլարընը մաթէշէքքիւր պէեան իյլէմիշ իտիք, իշթէ պու տէֆա քէմալի մէմնունիյէթլէ պիլտիրիրիզ քի, քէրէսթէճի էսնաֆքնտան Ցամատեան Յակոբ էֆէնտի, վէ Ֆրէնքեան հաճի Մկրտիչ էֆէնտի, վէ տիկէր պիր համիյէթքեար զաթքն համիյեէթիյլէ, Գայսէրիյէ թալաս գարիյէսի սէքէնէսինտէն պիր ֆագըր չօճուղու, մէքթէպի մէզպուրա կիւնտիզիւք օլարագ չակիրթ կէօնտէրիլմիշ տիր. եանի մէրգում չօճուգ իշին այտա պիրէր լիրա, միմանլէյհիմ էֆէնտիլէր թարաֆընտան ինտայէ հիմմէթ օլունաճագ տըր։

* * *

Քէզալիք մա մէմնունիյէ պէեան իտէրիզ քի, մէզքիւր նիյէթին իեանէ տէֆթէրինէ, մահկիյէ պիրէր մէճիտիյէ ինտա իլլէմէք իւզրէ, Ղազարոս էֆէնտի Ցէվլէթեան տախի ադա եազըլմագչըդա հիմմէթ իյէմիշ տիր։

— ———

ԼԻՐԱԲԻՐԷՍԹԼԻԲ

Ճիւմա իրթէսի կիւնքի Օրագիրտէ, Հայկ. ընկերութիւն թարաֆընտան պիր իլան տէրճ իտիլտիկի կէօրիւլմիւշ տիր, մէզքիւր իլանա սէպէպիյէթի, Սամանթեա էհալիսի վիրմիշ իմիշ, իմտի, պիղտէ, եինէ Սամանթեա էհալիսի թարաֆընտան վիրիկէն ճէվապը տէրճ ու պէեան իտէրիզ։

Շէօյլէ քի, միւթէվէֆա կիւմիւշճիւ Դասպար էֆէնտինէն քիւչիւք մախտումի, եէվմի մէզպուրտա բէտէրի եանընա տէֆն իտիլէրէք, Ս. Դէորք քիլիսէսինէ, ֆամիլեասը թարաֆընտան, թօրրագ պէտէլի օլարագ 1000 ատէտ գօնսօլիտ վիրիլտիկինտէն, Հայական ընկերութիւն գաղինօսունտա օլ կիճէ, թէաթրօ օեունլարը իճրա օլունաճագ իլէն, պիր նէվի եասթ ութուլարագ, վէ եախօտ հիւմմէթ օլունարագ, մէզքիւր թէաթրօ օեունլարը իճրասընտան սարֆը նաղար իլէ, կէլէճէք ճիւմա իրթէսինէ թէրք իտիլմիշ տիր։

Շիմտի, Սամանթեա էհալիսի (1) մաթէաճճիպ վէ թէէսսիւֆ ճէվապ վիրմէքտէ տիր քի, պունտա պիւյիւք պիր հագդսըզլըգ վէ ինսանիյէթսիզլիք վէ միւսահէնէճիլիք վուգու պուլմուշ տուր, զիրա, կէչէն սէնէ, մէզքիւր ընկերութիւնուն հէմ հնդաբնլէրինտէն, հէմ ազասընտան վէ հէմ տէ զայրէթքէչէրինտէն օլտուգտան պաշդա, նագտէն նիչէ տէֆա մուավէնէթ տախի իթմիշ օլան միւթէվէֆա կիւմիւշճիւ Դասպարեան Միքայէլ էֆէնտիյէ, մէրգում կիւմիւշճիւ Դասպարեան Միքայէլ էֆէնտիտէն եիւզ գաթ զիւեատէ հիւմմէթ օլունմագ ճայիզ ի-տի, չիւնքի, Մկրտիչ էֆէնտի հէմ քէնտի սաղլըգընտա ֆագիլէթինի վէ ֆէտա.քեարլըգընը իճրա իթմիշ իտի, վէ հէմ տէ դուարէթինտէն զիւեատէ իճրա իթմիշ իտի, հալ պու քի Միքայէլ էֆէնտի օլ պապտէ, եանի Սամանթեա քիլիսէ վէ մէքթէպինճէ հիչ պիր ֆագիլէթ վէ ֆէտա.քեարլըգ իճրա իթմէյիպ, իլլա, վէֆաթընտան սոնրա, ֆամիլեասը թարտիքնտան, վէ հիսապսըզ ղէնկինիյինտէն, թօրրագ վէ եախօտ մէզար պահասը օլարագ, եալնըզ 1000 ատէտ գօնսօլիտ իթա օլունմուշ տուր, վէ օ տախի բաղարլըգ իլէ ալընմըշ տըր, տիմէք տիր քի անքն միւքեաֆաթը պաշդա չէյ օլամաբդ, իլլա էհալի նէզտինտէ սալթանաթտան իպարէթ պուլունմալը տըր, չէօյլէ քի «իշիթտինի՞զ մի, ֆիլան ղէնկին էօլմիւշ, վէ ճէնաղէսի պին ատէտ գօնսօլիտ վիրիլէրէք ֆիլան եէրտէ տէֆն իտիլմիշ տիր, պունտա ասլա պիր ֆագիլէթի էսէրի օլմաբդ, իլլա ֆամիլեաճա ազամէթ էֆքեարը վար տըր։ Պիզիմ պունլարը եաղմագտան միւրատըմըզ, մէզքիւր ֆամիլեանընն մէզքիւր տույղուսունու ֆասլ իթմէք օլմաբդ, չիւնքի տարաթ ու սալթանաթ տույղուսու տախի ըէք իգթիզալը վէ ֆայիտէլի պիր տույղուտուր, իլլա Հայկական ընկերութիւնուն ինսանիյէթէ գարշը օլան տույղու վէ հարէքէթինի աեբպլամագ տըր, վէ պիզիմ միւրատըմըզ մութլագ սուրէթտէ, իւչիւնիւնտէ վէֆաթընտան տօլայը եաս թութուլմալը իտի տիմէք օլմաբդ, իլլա էկէր եաս թութուլաճագ իտի իսէ, տէյիլ միւտահէնէճիլիք իլէ, իլլա ֆագիլէթ իչին թութուլմալը իտի տիմէք տիր։

ԻԼԱՆ

Եէնի–գաբուլու օն իւչ չաղլարընտա, վէ Պանդալէոն իսմինտէ պիր մէքթէպ չօճուղու, եանի Սախթիեանճը Դուշ օղլու Համբարձումուն օղլու օն իքի կիւնտէն պէրու ղայպտա օլտուղունտան, կէրէք Իսթանպօլտա, վէ կէրէք Թաշբալարտա, մէրդումու կէօրէն վէ թանքեան օլուր իսէ, թարաֆըմըզդա թահրիրէն պիլտիրմէկէ հիմմէթ օլունմասը, ինսանիյէթ իսմինէ ըէճա օլունմագտա տըր։

ՏԱԹԻԼԻՅԷ

ԹԻՒՐՔԻԱՏԱ ԶԻՐԱԱԹ

(Մանղումէնին 1748 ինճի նիւսխէսինտէն պաղբյյէ)

Թիւրքիատա զիրաաթ, պիւթիւն էհալինէն սիտ վիրէն վալիտէսի տիր տիմէք զայիտ պիր շէյ տիր, սայքի հիւքիմէթին պիւթիւն վարիտաթ մէնպաը զիրաաթ տըր։

Մէմալիքիմիզ, թօրրագ մահսուլաթքը էճնէպի մէմալիքէրէ իխրաճ իյլէմէսի իլէ, էճնէպի մալլէրինն Թիւրքիաեա իտխալ օլունմասը զարարընն եէրինի պիր ազ տօլտուրմագտա վէ մահսուլաթքմըզքն մըգտարընը արթըրամասըզտա խսէ սոն սոնու, էճնէպի մալլէրինին մէմալիքիմիզէ կիրմէսինտէն նէշէթ իտէճէք օլան մուսիպէթլու նէթիճէլէրի խոֆիֆլէթմէքտէ տիր։

Մէմալիքի մահրուսէտէ զիրաաթ քէսպի ինթիշար պուլտուգտա, պունտան ագտէմքի պահսըմըզտա տէտիկիմիզ կիպի փարալարը պօրսա օյունլարընտա զայպ օլմագտա օլան մէմալիքին սահիպ սէրմայէլէրինէ ֆայիտէլի պիր իշ աչըլըբ, տէլիդանլարըմըզ ֆիքիրճէ վէ վիճուտճէ չալըշմահա պաշլարըլար քի պունուն տախի նէթիճէսի օլարագ ախլէագը համիտէ սահիպի օլուրլար վէ զէնկինլէնիրլէր, էճնէպի թիւճճարլարըն Թիւրքիահա իտխալ իյլէսիքլերի էճնէպի մալլէր եէրինէ էլվիրէճէք դատար մահսուլ վիրիրիզ վէ պէօյէլիքլէ թիւճճարլըգ ումմումէն մուվաղէնէ պուլուր։

Մութլագ սուրէթտէ տէմիր եօլլարա իհթիեաճ օլմագտրզն իխրաճ օլունապիլիր իրէք, բամուգ, թիւթիւն, ճէհրի, գուրու դըզըլ պօհա քէօքիւ, սուսամ, չէթէն թօխտամա, եաբաղը, էնկիւրիւ քէչի թիւյիւ վէ հէր ճինս հայվանաթ տէրիսի կիպի մահսուլաթի արթմասը իլէ, հիւքիւմէթին վարիտաթք տախի արթար վէ պիւտճէ մուվաղէնէ պուլուր։

Զիրաաթ ճիհէթի իլէ, մէմալիքիմիզի էճնէպի մէմալիքէր իլէ մուգայէսէ (բաղդատել) իտէլիմ։

Մէսէլա Ֆրանսատա, ըէսմի ըսթաթիսթիքլէրտէն անլաշըլարընա նէզարէն, 21,000,000 էքթար թօրրագտա, պուղտայ էքիլմէքտէ, 2,500,000 էքթար թօրրագտա իւզիմ քիւթիւքլէրի սիքիլմէքտէ, 2,000,000 էքթար թօրրագտա քէօք, բոթաթէս վէ սայիրէ էքիլմէքտէ, 7,000,000 էքթար թօրրագ թապիի վէ սանաթ իլէ հուսուլէ կէթիրիլիր չայիր տիր, 2,500,000 էքթար թօրրագ, պաղչէ, մէյվէլիք տիր, 8,000,000 էքթար թօրրագ տախի օրմանլըգ տըր քի ճէման զէր իտիլմիշ 43 միլեօն էքթար թօրրագ տիմէք տիր։ Իմտի, ֆարզ իտէլիմ քի, Թիւրքիանընն զիրաաթլա մէշղուլ օլան էհալիսինին մըգտարը, Ֆրանսա էհալիսինին իչտէ իքի միսլի գատար տըր, պու հիսապլա էօյլէ զանն օլունապիլիր քի մէմալիքիմիզտէ էն աչը, 30,000,000 էքթար թօրրագ զէր իտիլմէքտէ վէ եախօտ իտիլէպիլիր։

Հիսապը գօլայ պուլմագ իչին սայիր մահսուլաթը պէր թարաֆ իլէ, եալընը պուղտայ մահսուլաթընը էլէ ալալըմ, չէօյլէքի, զէր օլունմուշ վէ եախօտ օլունապիլիր 30 միլեօն էքթար թօրրաղըմըզ, պիր էքթար թօրրագ 15 էքթօլիթը մահսուլ վերիր տէյի թութարագ (Ֆրանսատա օրթա հիսապլա օլ գատար թօրրագ. եանի պիր էքթար 15 էքթօլիթը մահսուլ վերիր) 450 միլեօն էքթօլիթը պուղտայ վիրիր, վէ պիր էքթօլիթը պուղտայը 50 ղր. վէ եախօտ իսթանպօլ քիլէսինի 16 ղ. հիսապ իտէրէք, 22 միլեար 500 միլեօն ղրլուգ. մահսուլ տիմէք տիր, վէ պունուն էօշիւրի, 2,250,000,000 ղր. վէ եախօտ 22,500,000 Օսմանլը լիրասը թութար, գաչ քի զիրաաթքն շիմտիքի հալինտէ, էօշիւր, 6 վէ եախօտ 7 միլեօն Օսմանլը լիրասընը կէչմէմէքտէ տիր, նասըլ քի մալիւմ տիր էօշիւր, հիւքիւմէթին թէքմիլ վարիտաթընն իչտէ իքիսի տիր։

Էվրօպատա զիրաաթ հագդընտա նէ տէրէճէ տիդգաթ օլունմագտա իսէ։ Թիւրքիատա տախի այնի տէրէճէ զայրէթ իտիլտիքտէ, մէմալիքիմիզտէ զիրաաթքն նէ տէրէճէ էյի պիր հալտէ պուլունաճաղը պալէատ պէեան օլունան մալիւմաթլարտան անլաշըլըր։ Իմտի, զիրաաթը իթիպարտա սագլամալը թէշվիգ դըլմալը վէ պօշտա գալարագ չիրիւմէքտէ օլան տէլիդանլարըմըզքն, զիրաաթա հավվէս պըրագմալարընա չալըշմալըզ։

Թիւրքիատա զիրաաթքն պու կիւնքի կիւն պուլունտուղու հալի, պիլտիրիլմէսի լազըմ կէլէն պաղը մուսիպէթլու սէպէպլէրէ մէպնի իլէրուտէ թէհլիքէսէ տիւշար օլմագ հալինտէ տիր։

Պիր ատամ 30 սէնէտէն պէրու զիրաաթքն Լիվրօպատա վէ Ամէրիգատա նէ տէրէճէտէ իլէրլէմիշ օլտուղունու աղաճդգ պիլսէ, թօփրաղըմըզքն մահսուլունու էճնէպի մէմալիքլէրէ եօլլամամըզդա դարշը ըէգապէթէ դալդըշըլաճագ տըր տէյի ֆարդ ու ֆէհմ իտէր, եանի տիմէք իսթէրիզ քի վագթթ կէլէճէք քի մահսուլաթըմըզը էճնէպի մէմալիքլէրէ եօլլսահամաեաճագդը, չիւնքի օլ պապտէ ըէգապէթ (մրցում) հուսուլէ կէլէճէք տիր։

Ինկիլթէրատա վէ Լիվրօպանքն չըմալ թարաֆընտա էհալինին մըգտարը-

---

(1) Հայերէն Սամանթեա էհալիսինին էքսէրի պիր աշտա կէլէրէք պէգ պէօյէ պիր ճէվապ թէքրիֆ իթմէյիպ, անճագ պաղը զաթլար թէքրիֆ իթմիշլէր տիր, լաքին մէզքիւր սիւսահէնէճիլիք իլանընտա Սամանթեա էհալիսի վէսիլէ թութուլտուղունտան, ճէվապընքն տախի օլ աքֆաթ իլէ վիրիլմէսի միւնասիպ կէօրիլմիշ տիր։

նա կէօրէ զէր իտիլէպիլիր թօփրագ պուլունմատըզընտան, թօրրագ մահ-սուլաթը հուտուտ թահթընտա տըր, տիմէք տիր քի պէզ հէր վագըթ քէն-տի պուղտայլարըմըզը վէ ֆապրիգա-լարը իչին լազըմ կէլէն բամուգ վէ սա-յիրէ կիպի խամ մալէրի օրալարա կէօ-թիւրիւպ սաթապիլիրիզ ֆագաթ Մա-ճարլիսթան, Իթալիա, Իսբանիա, Ֆը-բանսա, Ճէզայիր, Ամերիգա վէ հաթ-թա Ավսթրիա պիլէ, աղ վագըթտան Լիվրօպա բիայալարընտա պիղիմ իլէ ֆէնա սուրէթտէ ըէգապէթէ չէգա-պիլիր պիր հալտէ պուլունաճագլար տըր։

Զաթէն պունուն նէթիճէլէրինի հիա իթմիշիզ տիր։ Շէօյլէ քի մէգքիւր միւս-թէրիֆ մէմալիքլէր, ուճուզ ֆիլեաթ-լէ օլարագ քէնտի պուղտայ վէ սայիր նէյէճէյէ տայիր մահսուլարընը, պա-լէատէ զիքրի սէպագաթ իսէն մահէլ-լէրէ եօլամագտա վէ պու սուրէթլէ, պուղտայ իխրաճաթըմըզը աղալթմըշ-լար տըր։

Նվիլէքի սէնէլէր, չօղ պուղտայ վէ չօղ բամուգ իխրաճ իթտիք իսէ, սէ-պէպի, մէյտանտա սուլհ ու սալահա խալէլ կէթիրիճի պիր թագըմ սէպէպ-լէր պուլունտուղունտան, մէգքիւր մա-հէլլէրին մալ վիրէմէմէլէրի օլմուշ տուր, ֆագաթ պու կիւնքի կիւն մէգքիւր սէպէպլէր օրթատան գալդըմը տըրլար, պու սէպէպտէն, մէգքիւր մահէլլէր, պիղտէն ուճուզ մալ վիրէպիլէճէք վէ մահսուլաթլարը իսէ սէնէտէն սէնէ-նէ արթըպ ղիեատէ մալ վիրէճէք օլ-տուգլարընտան, օնա կէօրէ պիղիմ տէ իխրաճաթըմըզ աղալաճագ տըր։ Ինթիխալ տըր քի ղիքրաաթըմըզ չիմոի-քի հալինտէ գալաճագ օլուր իսէ, կիւ-նիւն պիրինտէ էէյէճէյիմիզի թէտա-ռիք իյէմէք իչին մէգքիւր մահէլլէրէ միւրաճաաթա մէճպուր օլաճաղըզ տըր։

Շունու տախի սէթր իթմէմէլիյիզ քի քէնտի ինթիհաճաթըմըզ իչին լա-զըմ կէլէն թօփրագ մահսուլաթըմըզ, կիւն կիւնէ էքսիմէք տէ տիր։ Պէօ-յիւք պիր պէդայլըգլա ելուզ իսա-թիւնէ պըրագըմըզ ճէպիմ պուղտայ թարլալարըմըզ վէ կիւզէլ չայըրլարը-մըզ պուլունտուղու հալտէ, Ռուսիա-տան թիւրքիաեա պիր չօղ ուն, թէ-րէ եաղը վէ էթ իսխալ օլունմասը, տօղրուսու մուճիպի թէհայիւր օլու-նադ պիր վագա տըր։ Էկէր Իսթան-պօլ էհալիսի, թէրէ եաղը, չէվրիշ եաղը, վէ հէր ճինս հայվանլարըն եա-ղընտան եաբըլմըշ օլան վէ Սէդիէ-Ռ-ռէեաղ թէսմիյէ օլունան օլ դարըշրգ եաղը եէմէքտէ իսէ, սէպէպի, մէմա-լիքիմիզտէ մէգքիւր եաղըն եէրինի թուլթար պիր եաղ պուլունմամասը տըր։ Տիկէր թարաֆտան, Իթալիանըն վէ Ֆրանսանըն օլ նէֆիս բէյնիրի իլէ թէրէ եաղը, թիւրքիաեա իսխալ օ-լունարադ բիայալարըմըզտա սաթըլ-մագտա տըր։

Զիրաաթ, պիր թագըմ սուլհա խա-լէլ կէթիրիճի վէ եէրլի սէպէպլէրտէն տախի միւթէսսիր օլուր, մէգքիւր սէ-պէպլէր, ղիեատէ տօղրուտան տօղրու վէ տայիմի սուրէթտէ թէէսսիր իչլէ-թէրէք, ղիրաաթը եավաշ եավաշ էօլ-տիւրիւրլեր։

Մէգքիւր սէպէպլէր վէ նէթիճէլէր մալիւմի ամմէ օլտուղունտան, անլէրի պո-բաճըգտա պիրէր պիրէր սայմաեա հաճէթ կէօրմէյիզ։ Եալքընը չունու աէրիմ քի կէրէք պուղտայ վէ կէրէք սայիր մահսուլաթըմըզ աղալմաեա պաշ-լամագտա վէ մահսուլաթըն աղալմա-սը իսէ, մէգքիւր թարլարլարըն մահ-սուլ վիրմէմէեէ եիւզ թութմալարընա ալէամէթ տիր։

(Տէվամի)

Մալիյէ միւսթէշարը Եուսուֆ պէյ հազրէթլէրի, Սատըգ փաշա հազրէթ-լէրի եէրինէ մալիյէ նազարը նասդ օ-լունմուշ տուր։

—Իգոնոմիա իթմէք նիեէթի իլէ, մէրքէզ միւթէսարրըֆլըգլար վէ մու-հասէպէճի մէմուրիեէթլէրի լազմ ի-տիլմիշ տիր։

—Ռումէլի տէմիր եօլու գումբանե-եասը, Սիրքէճի իսկէլէսինտէ քիչատ իտէհէկի մուվագգաթ ըսթասիոնու ի-չին, Ֆէվայիտի Օսմանիէնին էսկի տա-յիրէսինի թախսիս իյլէմիշ տիր։

—Սիւէիշտէն պիլտիրիլտիկինէ նէ-զարէն, հոկտեմբեր այընտա Սիւէիշ պօղազընտան կէչէն վարօր վէ կէմիլէ-րին մըդտարը, 80 է վէ պունլարտան ալընան կէչիա բէսմի տախի, 1 միլեօն 20 պին 80 ֆրանգա պուլիշ օլմուշ տուր։

—Դօլէրա իլլէթի մախսուֆէսի, Հի-ճազտա տախի ղուհուր իյլէտիկինտէն օրատան կէլէն մալ վէ եօլճուլար, թահթը դարանթինաեա ալընմագտա տըրլար։

—Մաէթթէսիֆ իշիթտիկիմիզէ նէզարէն, տէր Լըմբնթ Հէրբլը, եա-դընտա նէշր օլունաճագ պիւտճէտէ, պէհէր սէնէ մէարիֆի ումումիեէ նէ-զարէթինէ թախսիս օլունան մէպլաղ-տան պիր չօղ շեյ թէնզիլ իտիլմիշ օ-լտուղու կէօրիւլէճէք տիր։

Պիղճէ պիղ տէյիլ մէպլաղը մէղլու-ռուն թէնզիլինէ, իլա, պիր գաշ միսլի արթըրըլմասընա իգթիզա կէօրիւրիւղ։

—Ամիտէ քի վագա իւզերինէ միւ-նիսիբալիթէմիզին նազարը տիդդաթը-նը տալէթ իտէրիզ։

Ամալը—Մէսոֆիտ սօգաղընտա Հօլա-սրն խանէօրնտէ պուլունան սարնիճ թէմիզլէնէճէք օլտուղու ճիհէթլէ, իսա-նէնին քիրաճըլարը վէ եախոտ խրա-մէթքէարլարը, քիմ պիլիր նէ գատար վագըթտան պէրու մէգքիւր սարնրճ-տա պուլունմուշ օլան սուեու սաքա-լարա շու գատար ղուրուշա սաթարլար։ Սաքալար տախի քէնտի թարաֆլարընտան մէգքիւր սուեու, ղըրպասընը 40 փարա, հաթթա 2 ղշա օլարագ, պիւ-թինն թէվէ պաշը էհալիսինէ սաթար-լար։

Հէր քէս քէնտու քէնտուեէ շու սի-ուալի իթմէքտէ տիր։ Ալի Ռիզա պէյ հազրէթլէրի տիւքքեանճլարըն բա-հաթճա թիւթիւն իչմէլէրինէ միւսա-ատէ իսիպատ, հէր շէյի եարմաեա, հաթթա ուֆագ պիր չէյ, դօլէրանըն եաեըլմասընա եարտըմ իտէպիլէն պիր վագըթտա միւշթերիլէրինի զէհիրլէ-եէպիլէն շու թէհլիքէլի սաքա էանա-ֆը իւզերինէ պիր աղ ղիեատէճէ տիդ-դաթ իթմէ տահա իյի օլմազ մը։

(Ֆար տիւ Պոսֆոր)

ՊԱՆԸՐՄԱՏԱՆ ԹԱՀԻՐԱԹ

12 Նոյ. 1871 Պանըրմա

... Միւէլիֆ,

Պու կիւն վաղթիմին միւսատէսինէ կէօրէ զաթընըզա պիր իքի հավատես վի-ռուպ, պաքիսինի տէ եաղըն վաղթտա եավմագլըզա սէօզ վէրիրիմ։

Նոյ. 8 բազար իրթէսի սապահ սաաթ պիրտէն իքլէյէ տէկին իւչ տէֆա, եինէ մահը մէգքիւրուն օնունճու կիւնիւ չար-չէմպէհ եարը կիճէլ իքի տէֆա վէ պու սապահ տախի սաաթ պիր տէ պիր տէֆա հարէքէթի արդ վուգու պուլուռ. պուն-լարտան անճագ բազար իրթէսի սապահը-ը իւք տէֆասընընքի պիր իքի տագըզա տէվամ իթտի, տիկէրլէր խաֆիֆէ կէչ-տիլլէր։ Նիսա թայիֆէսինտէն օլան բէյ-զամանլարէտէն պաղըլարը պօղուղա վէ պա-ղըլարը տախի Ալահընը զաղալընա համդ իթմէքտէ, վէ օ ագրըտա օլան քիմսէլէր տէ իման իթմէքտէ տիրլէր։

Մանեաս օվասը Պէօճաղամ գարիյէսին-տէն Մէմիշ օղլու ճէպպար Մէհմէտտէ, Պանտըրմալը վարդան օղլու Մանիէլին պէշ սէնէտէն պէրու 40 ղուրուշ ալաճաղը օ-լուպ մուգատտէմ չէրշիլիբլէ օլ թարաֆա կիթտիկինտէ մէրգում Մէհմէտտէն մէպ-լաղը մէպպուրը մաթրուպ իտէր, պու հալ իսէ մէրգումուն նամուսունա թօղունտու-ղունտան գարիյէյի մէպքիւրտէ մութա-սարրըֆ պուլունտուղու պաղչէյէ տավէթ իտէր, Վարդան օղլու Մանիէլ օրատա է-տա իտէճէք տիր զանը իլէ գուլլու կիպի էօնիւնէ տիւշիւպ կիտէր, լաքին պունու կէօրմէքտէ օլան սայիր պիր էրմէնի ուսուլ բէյրտէտէն մէրգում Մանիէլ բըրըլտայա-բագ դայպ օլուր օրատան։ Մէմիշ օղլու-նուն նէյթինի Մանիէլ անլատըգտա, դօր-գուսունտան նաչի ճատտէ եօլու թէրք ի-տուպ սայիր եօլարտան գըչ իբինի չէօպէր, Ֆագաթ Մէմիշ օղլու մէրգումուն կիթտի-ղի եօլարը կէօղէթլէմէքտէ օլտուղունտան տէրհալ եօլա չըգըպ Մանիէլ եէթիշիր վէ մէրգումու աթտան աշաղը ալարագ օրման իչինէ չէքէր, վէ պէլինտէքի պըչաղը սը-յըրըպ քէսմէյէ եիւզ թութաճաղը կսնա-տէ, Վարդան օղլու ֆիկրեատ ու ֆիղան ի-լէ պարի չօլուգ չօճուղունա մէրհամէթի վէ տահա հէզէրան պին Նիյազլէրինէն բահմէ կէլիպ, պու տէֆալըգ էօտրիւնիւ պաղըշ-լար չու շարթ իլէ «կիթտիկինտէ տէր, պա-նա պէշ լիրա կէօնտէրէճէքսին, վէ պու ի-շի տալա քիմսէյէ նաղլ իթմէյէճէքսին։ Թէնպիհիմ մուզայիրինտէ պուլունտուղուն հալտէ (ֆէրման էֆէնտիմիզին) մէմլէքէթ իշլինտէ կէլիպ սէնի անդրա անդրա քէ-սէրիմ ֆիլմաղը Վարդան օղլու Մանիէլ տաղ կէլտի։ Ֆագաթ պիր իքի կիւն սէր-սէմ վէ էվանէ տիշարը չըգտաղ հալտէ, վէ չիմտի իսէ զորդումուշ օլտուղունտան գան գուսմաղա պաշլատը։ Էլան պու հալտէ եաթմագտա վէ էօմրիւնտէն տօսթլարը գաթի իումիտ օլմագտա տըրլար։ Պու Մէ-միշ օղլու իւշ սէնէ տագտէմ եինէ Մանեաս օվասընտա Պալքէսէր եօլու իւզերինտէ Հաճի Բաշան նամ Բումբար գարիյէսինտէ, քէնտի էվլի իլէ կէշինմէքտէ օլան Գու-յումճը Հաճի Տիմիթրիյէ իշ իշլէթմիշ օ-տուղունտան, պիր կիւն մէրգում կէօղ նուրու տէօքտիւմ տէյու իթտատ իտէրէք վարա խթէտիպի իչիւն, հէրման պըչաղը-նը չըգարըպ զէվալը Հաճի Տիմիթրինին գարնընա սօգար, վէ մէրգումուն եանընտա չըրագլը իտէն օն եաշընտա իլէ էվ-լատը ագլը իրմէտիպլինտէն ըէտէրինի գուր-թարմագ աչը իլէ պըչաղը թուրմաեա գօչար վէ էլլերի գան իլէ մուլմնա օլուր-ըէտէրի վուրուլտուղու տաղդասընտա, զաթէն բուհունու թէպլիմ իթմիշ իտի իքի նէֆէր էվլատընը տուլ գարըսընա պըրա-գարագ։ Պունլարըն տավասը պիր վագըթ էտտէք գայիմագամըզընտա սիւրիւլիւ, վէ չօղլար տէրլէր քի, սու մատատէ տախի Բում Մէտարաօլու Վէքիլի Նէքօլա էֆէն-տի, Պանտըրմանընն իքի Բում տէլիգանը-լարընն էօլուրիւլմէսի մատատէսի միսիլու, էվվէլա չէտիտէն տավանը օլուպ, սանէէն սիւքիւթի իթթիսաղ իյլէմիշ, հալ սու քի պէնատէնիզ ինանմամուզ խիմէրիմ սու գա-տարընա։

Գուրդուր օղլու Հասան։ Պանարմա հիւքիւմէթինտէ լէֆրա օլունան խիմին-թաղլարտան հասըլ օլան թագրիրլէրէ նէ-զարէն, իչթէ պունտա կէօրիւլմէքտէ տիր իքի Բում տէլիգանընընը էօլուրիւլմէ-սի։ պու ատէտ, ճինայէթի մէգքիւր ա-պէպինտէն պիր վագըթ պուրատա հասրս օլտուղտան սոնրա, էրտէք գայիմագամը-ղընա կէօնտէրիլտի վէ թէքմիլ գուրթու-լուշու օրատա էլտէ իթտի։ Պիմէյիզ իքի սէնէտէն պէրու նասրլ կէչինմէքտէ օլտու-ղունու, ֆագաթ պու հաֆթա կէօնէն օ-վասընտա Քէօթէհէի գարիյէսինտէն կիւն-տիւզ վագըթ իքի ինէք չարընը, վէ քէօ-լիւլէրին արատաեա չըգըշարդ լարընը ֆարգ իտէրէք, եօլատա էչամիշ, վէ տէրիլէրինի իւզիւպ հէյդէսինէ տօլտուրմուշ, վէ Պան-տըրմայէ կէլտիկինտէ Հիւքիւմէթ թարա-ֆընտան տէրտէսթ օլունմուշ, վէ իսթին-թագտա ինքեարա մէճլի գարմատըզընտ-ան իրրսըզլըզընը թագրիր իյլէմիշ վէ ըը-բանկապէնտ հապս օլմուշ տուր։ լաքին եի-նէ դուրթուլամաղ մը տըր — իչի պիտիր։

Պու վէ պունլարտա մուժասիլ հավատես-լէրի եաղմագլըզը վագթի ասկէրի թէրք ի-տէրէք։

Իհթիրամաթը ֆայիքէ իլէ գալըրըմ

* * *

ՍՕՆ ՀԱՎ ԱՏԻՍԱԼԷՐ

ԻՍԲԱՆԵԱ

Մատրիտ, 13 Նոյ.

Գօրթէզ մէճլիսինին տաղբլաճաղը սահիհ ատտ օլունմագտա տըր։

ՖՐԱՆՍԱ

Բարիս, 25 Նոյ.

Մ. Թիէր, Ռուէն շէհրինտէ եաբըլա-ճագ օլան եէնի խթիհքեամաթ ամէ-լիեաթընըն ըէսմի քիւշատընտա հա-զըր պուլունմագ իչին շէհրի մէզքիւ-ըէ կիթմէքիւզրէ եօլա չըգտը։

Բարէլ նամ զազէթա գաբանտը։

ՊԷԼՃԻԳԱ

Պրիսէլ 24 Նոյեմբեր

Դարկաշալըգ հալէա տէվամ իթմէք-տէ տիր։

Մ. Բօժիէ գալէպէ իյլէմէքտէ տիր։ Իզտիհամ թարաֆընտան Մ. Նոթօմպ հագգընտա սույի մուամէլէ իճրա օ-լունմուշ տուր։ Զապթիեէլէր իլէ ժան-տարմար սիլահ թահթընտա տըրլար։

ԱԼՄԱՆԵԱ

Վայինկթըն 22 Նոյեմբեր

Եէնի Ըսքոչեա տախիլինտէ վագը Հալիֆագա նամ մահէլլին եագընը-ըընտա պուլունան Մոնլէթ շէհրինտէ 3 քիչի գօլէրատան թութուլմուշ տուր։

ԹԻՒՃԱՐԻՅԻ

Լիվերբուլ 25 Նոյեմբեր

Մէտալինկ Նիու Օրլէանս բամուգու, բէնա 10

Սաթը 20,000 պալէա

Բիացա գավի

Հաֆթա սաթըը, 111,000 պալէա

Մէվճուտ մալ, 536,000 պալէա

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻՌԶԱՆԸ

Էսկ. Ուսմ. Նոյ. 13 Ամիշամ գարան	52-25
» » 15 Սապահ աչըլը	52-17
» » Սատթ 7	52-24
Իսթիքրազ 1863	334-00
» 1865 « «	340-00
» 1869 . .	277-50
Սօսիէթէ ժէնէրալ	10-09
Գրէտի »	12-05
Շըմէնտըֆէր սէհիմներ	145-00
Թրամվայ հիսսէլերի 51 ղշ պաշ խոկեօր	

ԱԳՃԷԼԷՐՈՆ ԲԻԱԶԱՆԸ 15 Ն°ՅԵՄԲԵՐ

Ինկիլիզ լիրասը	109— 10
Ֆրանսըզ ալթունու	87— 10
Բօլ	89— 06
Գրըմից ալթունու	51—26
Պէեազ Մէճիտիյէ (ֆարգը . .	1—02
Գէշլիկ վէ մէթալիք(ֆարգ	10128—
Ֆագը	117-30
Կէլճէք դուբօն պօնթօսու	0|0 3 1|2

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

ԱՄԷՐԻԿԱՅԻ ԵԱՆԴԸՆԼԱՐ

Նիւ Եօրգտան շու վէճ իլէ եաղըմըշ տըր։

Վիսքոնզէն վէ Միշիկան եանընը-ըընտան նէշէթ իտէն դայէթ պէօյիւք ղարար գիեատ հագդընտա սահիհ մա-լիւմաթլար ախզ իյլէմէքտէյիզ։ ֆա-գաթ էօլիւլէրին մըդտարը հէնուզ մա-լիւմ տէյիլ տիր։ Մէգքիւր թաֆսիլի մալիւմաթլար, սահիհէն ինսանընն նիւ-ըէյլինի բարէ բարչէ իթմէքտէ տիրլէր, շէօյլէ քի եիւզլերճէ ինսանլար, էօլիւմ տերէճէսինտէ եանմըշլար, վէ եախոտ եանմագ թէհլիքէսինտէն դաչբպ գուր-

թուլմագ իչին պօղուլմուշլար տբր։ Շիմոիտէն, եանան մալլէրին մեգտարը միլեօնլարա պալիզ օլնագտա տբր։ Պինլէրճէ ինսանլար սեղբնաճագ պիր մահէլլտէն վէ եէնեէճէքտէն մահրում պիր հալտէ պուլունմագտա տբրլար, իհթիմալ տբր քի իշ պու սաթբրլարը եազտրղբմեզ վագբթ, պիր թագբմ ինսանլար, վիսքօնչէնին վէ Միշիկանը ուզագ մահէլլէրինտէ աճլրգտան էօլմէքտէ տիրլեր, քիմ պիլիր սայիր նիչէ ատամլար այնի հալէ տիւշար օլաճագլար տբր, էկէր մերգուման պէտպախթլարա մուավէնէթ իթմէքլիյէ միւրաճաաթ օլունմաեաճաք օլուր իսէ։ Պու կիւնէ գատար մերգուման պէտպախթլարա մուավէնէթ իտիլմէմէսի մեյ-ես օլունաճագ պիր հալ տբր։

Միշիկան վէ Վիզգօնզէն օրմանլարընտան Հիւրօն վէ Սիւբէրիէօր կէօլլերի իւզերինէ կէլէն տիւմանլար օլ գատար գաթբ տբրլար քի Արթիգ նամ վաբօր, հէր նէ գատար Մարքէթ էօնիւնէ վասլ օլմուշ իտի իսէ տէ, անը պուլմագ իչին թամ օն պէշ սաաթ չալբշմբշ տբր։ Մէղքիւր տիւման օլ գատար գաթբ իտի քի վաբօրուն լանպալարը, կիճէ կիւնտիւզ սէօնտիւրիւլմէյիպ եանմբշ տբր։

—Պու տէֆա Ինկիլթէրրանդն Համբթօնգուր սարաեընդն հավլիսինտէ, պունտան իքի եիւզ սէնէ մուգատտէմ կէօմիւլմիւշ իքի նէֆէր ինսան քէմիքլերի պուլունմուշ տուր, լաշէլերին եէրլեշթիրիլմէսի թարղընտան էօյլէ անլաշբլմագտա տբր քի պու ատամլար պիր ճինայէթէ գուրպան կիտիպ, կիզլիճէ մեղքիւր հավլիտէ կէօմիւլմիւշլեր տիր։

1870 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 31

Էն սահիհ խապերլեր, էն սոնրա ալընանլար տբրլար։

Կէչէն սէնէ հոկտեմբեր 31տէ, Գոնթ տբ Պիզմարգ իլէ սուլհ մուխապերաթընա կիրիշիլմիշ օլտուղու մալիմ տիւր։ Գոնսթիթիսիոնէլ նամ բարիս զաղէթասը, մեղքիւր մուխապերաթ իւզերինէ, աթիտէքի եէնի մալիմաթլարը մեյտանա գոյմուշ տուր։

«Միւթարէքէ մատտէսի իւզերինէ պիր թագբմ մալիմաթլար վերիլմիշ տիր, լաքին շու մալիմաթ տախի վերիլմիշ տէյիլ տիր քի, Մ. տբ Պիզմարգ մեղքիւր 1870 սէնէսի հոկտեմբեր 31 տէ վուգու պուլան սուլհ մուխապերաթընը պոշա չբգաճագ կիպի օլտուղունու կէօրտիւքտէ, աթիտէքի շարթլար իլէ սուլհ իտիլմէսինի թէքիլիֆ էյլէմիշ իտի։

«—Ֆրանսա իքի միլեար թազմինաթ իլէ Ալզասը տախի վերսին։

«Ֆրանսա, հէմ Մէցի քէնտի էլինտէ սագլաեաճագ, վէ հէմտէ, օնտան պէրու էլինտէն ալընմբշ օլան Լօրէն դբթասը տախի, էլինտէ դալմբշ օլաճագ իտի։

«Մ. Թիէր, Գոնթ տբ Պիզմարգ իլէ վուգու պուլան մեղքիւր մուխապերաթընտան սոնրա, Մ. Ժիւլ Ֆավր վէ ժենէրալ Տիւ բրո իլէ կէօրիշմէք իւզրէ, Սէվր քէ-ռիւսիս եագբընընտա պուլունան Պիլանգուրտա պիր խանէտէ պուլուշմագլբղա դարար վերմիշ իտի։

«Միւմայիլէյհ ճէնապլերի, Գոնթ տբ Պիզմարգէն թէքլիֆլերինի քէնտիլերէ իյղահ իլէտի, վէ մեղքիւր թէքլիֆլերի գատ[illegible] իթմէքլիյին մէնֆատթը իւզերինէ [illegible]զար իտիպ տուրտու։

«Ժենէրալ Տիւ բրո, մեղքիւր թէքլիֆլերին գապուլի միւմքինսիզ տիյէրէք, չէտիտ սուրէթտէ մեղքիւր թէտպիրե գարշը կէլտի։ վէ քէնտի եէքքեարընը օլ տէրէճէտէ աթէչի պիր լիսան իլէ պէեան իյլէտի քի, Մ. Թիէր, մեղքիւր մատտէնին, միւմայիլէյհ ժենէրալտան զիեատէ, քէնտիսի իլէ Մ. Ժիւլ Ֆավրա այիտ պիր չէյ պուլունտուղունու պէեան իյլէմէյէ մեճպուր օլտու։

«Մ. Թիէր, ժենէրալ Տիւ բրօեա սէօյլէյէրէք, չունու տախի իլավէ իյլէտի։

«Պունտան տահա զիեատէ չէթին «չարթլար իլէ սուլհ իթմէյէ մեճպուր «գելընմաեաճաղընընտա իչին, պանա պիր «էմնիյէթ վիրէպիլիրսինիզ»։

«Մ. Թիէր իլէ միւմայիլէյհիմ պէյնինտէ վուգու պուլան մեղքիւր միւլագաթ, միւթարէքէնին ըէտտ իտիլմէսինտէն սոնրա, սուլհուն տախի գապուլ օլունմամասընտա գարար գելընը։

«Մ. տբ Պիզմարգը մեղքիւր թէքլիֆլերի, էհալիյէ թէպլիզ գելընմատը։

«Մուհաֆազայի Միլլէթ հիւքիւմէթի, եալընըզ միւթարէքէ իտիլմէսի իւզերինէ վուգու պուլան մուխապերաթը պէեան իտիպ, նէ շարթլար իլէ սուլհ իտիլմէսի թէքլիֆ օլունմուշ օլտուղունու կիզլէմէքլիյի քէնտի իւզերինէ ալմբշ իտի։

«Պիզգաթ Մ. Թիէր քէնտիսի տախի, մեղքիւր միւքեալէմէ իւղերինէ պիթարաֆ Ցէվլէթլերէ վիրտիյի մալիմաթընտա, առլա պիր նէթիճէսի ղուհուր իթմէմիշ օլան պիր լագբրտընը զիքրինի պիլէ կէչմէտի. չինքի մեղքիւր լագբրտը մեյտանա չբգտբգտա, իշ իշտէն կէչտիքտէն սոնրա պիր թէէսսիֆ, վէ ֆայիտէսիզ պիր խոշնուասուզլուգտան պաշգա պիր չէյ հուսուլ կէլէմէզ իտի։

«Լաքին, մատամ քի չիմտի հէր պիր չէյ պիթմիշ տիր, մատամ քի տահա զիեատէ աղբր շարթլար իլէ սուլհ գապուլ իյլէմիշիզ տիր, վէ մատամ քի, Սեպտեմբեր 4 իւ ատէմլերինէ (Թրօշիւ, ժիւլ Ֆավր եւն.) քէնտի հիսապլարընը վիրմէքլիքտէն պաշգա պիր չէյ գալմամբշ տբր, շունու սորմաեա հագգբմեզ վար տբր քի, "վագաա ղայէթլէ ա. ճք տուեուլաճագ շարթլար օլմուշ օլմալարընա շիւբհէ օլունամաղ իսէ տէ, Ֆրանսանընը սոնրատան պաշ էյմէյէ մեճպուր գելընմբշ օլտուղու շարթլար գատար աղբր օչմաեան մեղքիւր սուլհ շարթլարը, նի՞չին օլ վագբթ գապուլ իտիլմէտիլեր։

«Նոյեմբեր 4տէ, Ֆրանսա, իքի միլեարտան իպարէթ պիր հարպ թազմինաթը վէ Ալզասը վիրմէքլէ, սուլհ ադտ իտէպիլիր իտի։

«Օլ վագբթ Ֆրանսա, իչ միլեարը, վէ Նոյեմբեր պիրտէն Յունվարընը սոնունա գատար աէօքիւլէն դանընը վէ սարի իտիլէն ագճէնին քեաֆիֆէսինի տախի իգոնոմիա իթմիշ օլուր իտի։ վէ շարդտա պիզիմ պիյիւք խթիհքեամբմեզ պուլունմուշ օլան օլ միւհիմմ Մէց գալէամբզ իլէ պէրապեր ղայպ իթմիշ օլտուղումուզ Լօրէնին օլ գբսմընը տախի էլիմիզտէ սագլաեա պիլիր իտիք։

«Մեղքիւր Մէց գալէասը իլէ վօմտաղլարը ղէնճիրի էլիմիզտէ օլտուգտա, հալէա պիր հուտուտա մալիք պուլունմուշ օլապիլիր իտիք, քի չիմտի, հիչ պիր հուտուտումուզ գալմամբշ տբր»։

ՐՈՒՍԻԱՆԸՆ ԳՈՒՎՎԷԻ ԱՄԲԷՐԻՑԻՍԻ

Մօսգուա կազէթ նամ Բուսիա զազէթասը, տէվլէթի մեղքիւբէնին ահվալը առքերիյէսի հագգընտա, տթիտէրի մալիմաթլարը տախի վերմիշ տիր։

«Եէնի թէրթիպաթ մուճիպինճէ, Բուսիա օրտուսու, մուհարէպէ վագթինտէ 1,653,393 նէֆէր ասաքիրտէն, վէ հէր սընընգիտան օլարագ, 50,954 նէֆէր տախի օֆիչեալլարտան իպարէթ օլաճագ տբր։

«Պու օրտուտան, Բուսիանընը էվրօպա գբթասընտա 1,332,543 նէֆէր ասաքիր վէ 32,817 նէֆէր օֆիչեալ, վէ Գավգասիատա տախի 163,211 նէֆէր ասաքիր վէ 4,071 նէֆէր տախի օֆիչեալ պուլունաճագ տբր։

«Սուլհ վագթինտէ, սիլահ թահթընտա օլարագ, 730,000 նէֆէր ասաքիր, վէ 34,707 նէֆէր տախի օֆիչեալ պուլունաճագ տբր»։

Մէղքիւր հիսապտան անլաշբլտբղընա կէօրէ, Բուսիա տէվլէթի, պիր մուհարէպէ վուգուինտէ, 1,704,347 նէֆէր ասաքիր չբգարապիլէճէք տիր։ Գազագլար, վէ միլլէթ ասքերի տախի եինէ պաշգա տբր։

Լաքին նասըլ քի մալիմտիր, Բուսիանընը մուհաֆազա իտէճէք բէք չօգ սինօրլարը, վէ տայիմա մուհարէպէ հալինտէ պուլունան բէք չօգ մահելլերի օլտուղունտան, տիշարտան պիր տիշմէն օրտուսունա գարշը, մեղքիւր ասաքիրին նբսքընը պիլէ չբգարապիլէճէյի, շիւբհէ թահթընտա սաեբլբը։

ՎԻՒՐԹԷՄՊԷՐԿ ԳԲՐԱԼԲԳ

Քէնտի Գբրալբգ սէրպէսիյէթլերինի, քէնտի էլլերի իլէ սաթբպ, քէնտի քէնտիլերինի, ատէթա Բրուսիանընը պիրէր թէպաա պէյլիքլերի վէ հաթթա պիրէր վալիլիքլերի սբրասընա ինտիրմիշ պուլունան հիւրիւմէթլերտէն պիրիսի տախի, Վիւրթէմպէրկ Գբրալբգը տբր։

Պու տէֆա Ալմանեանընը, կիւեա էհալինին սաեբսը նիսպէթի իլէ վիրճէք ասաքիրի մբգտարընտան, Վիւրթէմպէրկին սէհմինէ տիշէն ասաքիրին սաեբսը, տիգգաթա չաեան պուլունմագտա տբր։

Վիւրթէմպէրկ Գբրալբգը էհալիսինին մբգտարը, Ալզաս-Լօրէն էեալէթլերի էհալիսինին մբգտարը գատար իքէն, մեղքիւր էեալէթլերտէն 15,589 նէֆէր ասքէր ալընաճագ օլտուղու հալտէ, Վիւրթէմպէրկտէն իսէ, 17,784 նէֆէր ասաքիր ալընաճագ տբր։

Վիւրթէմպէրկ Գբրալբգը, քէնտի սէրպէսթ վագթինտէ, անճագ 13,468 նէֆէր ասաքիր սագլամագտա իտի, լաքին քէնտի պաշընա սէրպէսթ օլուպ տա ֆագաթ քիչիք պիր հալտէ դալմագտան իսէ, պիր պիյիկիւն էսիրի օլուպ ֆագաթ պիյիքլիք կէօլկէսի իչինտէ պուլունմագ իչին, քէնտի մեսարիֆաթը ասքերկյէսինի եիւզտէ 25 արթբրմբշ տբր։

Աճէպա Վիւրթէմպէրկ Գբրալբգը, քէնտի բէֆիքլերի կիպի, պիյիք պիր միլլէթի եէնմէքլիք չերէֆինէ ասլա չերիք պուլունմուշ օլմասա իտի, նէ գատար ֆայիտէլի չբգաճագ իտի։

—Բարիսին Բօզնի, Նօաղի, Բօմէնվիլ վէ Նօժան նաման դալէալարը, պիր միւտտէթտէն պէրու թամիր իտիլմէքտէ իքէն, մեղքիւր թամիլղեր թէքմիլ օլուպ, իչլերինէ մուսթահֆբղ ասաքիր վաղ իտիլմիշ տիր։

—Վէրսայլտա ագտը մեճլիս իտէն տէօրտինճի հարպ տիվանը, սապբգ իմբէրաթօր Նապօլէոնուն կիւնիւնտէ զապթիյէ չավուշու պուլունմուշ օլան Բէզնէլ նամ պիր ատէմի գաթլէ հիւքմ էյլէմիշ տիր։

Մերգում ռապբդ զապթիյէ չավուշու Միլլէթ մուհաֆբղ ասաքիրինին 112 ինճի թապուրունտա եիւզ պաշը օլուպ, Գօմիւնիւն էն խահիշլեր մուհաֆբզլարընտան պիրիսի պուլունմուշ, վէ կէրէք Նէօյիտէ վէ կէրէք Ռիւ Բէրօլ նամ սօգագտաքի մեթերիստէ, մեյեուսանէ գավզա էյլէմիշ իտի։

Բէզնէլ, իսեանընը բէք աղ վագբթտան պիւսպիւթիւն պօշա չբգաճագը ֆէհմինէ վարարագ, Բարիսին աթէչէ վիրիլմէսի իւզերինէ իսրար էյլէմիշ վէ պիզզաթ քէնտիսի տախի, Ռիւ Բէրօլ սօգաղընտա պուլունան նիւմէրօ 6 խանէնին գաբուսու էօնիւնէ, պիր թագբմ չարուգ թութուշուր չէյլեր վաղ իթմիշ, վէ պատէհու անլէրէ աթէչ վիրմիշ իտի։

Մերգում, պիհուտէ եէրտէ մեղքիւր ազվիեաթլարընը ինքեարընա գալգբշմբշ օլուպ, գաթլէ հիւքմ օլունտու։

— Ինկիլթէրրատա հոկտեմբեր 28 տէն նոյեմբեր 3 է գաատար պիր հաֆթա զարֆընտա, պիւթիւն չբմէնտբֆէր խաթթլարընընն հասբլաթը 926,792 ատէտ ինկիլիզ լիրասընա պալիզ օլմուշ տուր։ Կէչէն սէնէ մեղքիւր հաֆթա զարֆընտա չբմէնտբֆէրլէրին հասբլաթը 849,588 ինկիլիզ լիրասընա պալիզ օլմուշ տուր։

Իմտի իսթ իսթէ, հաֆթատա 885,000 ինկիլիզ լիրասը հասբլաթ հիսապ իթտիյիմիզտէ, ինկիլթէրրա չբմէնտբֆէրլէրինին հասբլաթը, սէնէտէ 46 միլեօն ինկիլիզ լիրասընա պալիզ օլմագտա օլտուղու անլաշբլբը։

Ինկիլթէրրա էհալիսինին իշկիւզարբղընա վէ չալբշմանլբղընա, պունտանտա պիյիք պիր խապաթ օլապիլիր մ՝։

Աճէպա պիզիմ չբմէնտբֆէր հասբլաթբմ՝ զ, սէնէտէ գաչ լիրայա պալիզ օլապիլմէքտէ տիր։

—Բարիսին, Գոմիւն հէնկեամբնտա մուհասէրէտէ պուլունմուշ օլտուղու վագբթ, էհալիյի խսեանա վէ ուրղունսուզլուգլար իճրասընա թահրիք իթմիշ օլան զաղէթալարտան պիրիսի տախի, Դրի տիւ Բէօրլ զաղէթասը իտի։

Մեղքիւր զաղէթանընն միւտիր վէ միւէլլիֆի օլան ժիւլ Վալէնին, նէ սուրէթլէ Բարիստէն դաչապիլմիշ օլտուղու, Մ. Վիքթօր Հիւկոնուն Բարբէլ նամ զաղէթասընտա, աթիտէքի սուրէթտէ հիքեայէ օլունմուշ տուր։

Մերգում, տէօրթ այտան զիեատէ պիր վագբթտան պէրու, Բարիս խասթախանէլէրինտէն պիրիսինտէ, թէպտիլ դբեաֆէթ պուլունտուղու հալտէ, էօլիլէրի դալտբրմագբղ խրտմէթինի իճրա իթմէքտէ իտի։

Զարուգ վէ թէմիզ սուրէթտէ էօլիլէրի սարբպ, մեզարբղա մախսուս օլան արապալարա եէրլէշթիրմէքտէ օլան ատէմին, մերգում նամտար մուհարբիր օլտուղու իւզերինէ, քիմնէ շիւբհէյէ վարմագտա տէյիլ իտի։

Ժիւլ Վալէ, տայիմա ֆուրսաթ գօլլամագտա օլուպ, նիհայէթ իւլ էմր, պիր բարաս դբեաֆէթինէ կիրիպ գաչմաեա միւքթէտիր օլապիլմիշ տիր։

—Շիմտի կէօք եիւզիւնտէ, տիւրպին իլէ կէօրիւլէպիլիր օլան իչ ատէտ դույրուգլու եելտբզ պուլունմագտա իմիշ։ Մեղքիւր եելտբզլարտան պիրիսինին իսմի Լինք, իքինճիսինին իսմի Թիւթլ, վէ իչիւնճիսինին իսմի տաթի, Թէմբլ իմիշ։

ՍԱՀԻՊ ԴԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Գալաթատա Բէնճէմպիհ բազարընտա
Ն.օ. 29 Իբսի խանընտա։